

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 12 mars 1889, kl. 12 midd.

Konstitutionsutskottets memorial, angående fullbordad granskning af de i statsrådet förda protokoll.

Till konstitutionsutskottet hafva, på derom hos vederbörande gjord framställning, blifvit till utskottet öfverlemnade de sedan sistlidne riksdags början och intill början af den innevarande i statsrådet förda protokoll, nemligen öfver:

Justitidepartementsärenden från och med den 27 januari 1888 till och med den 12 januari 1889;

Justitieärenden från och med den 3 februari 1888 till och med den 31 december samma år;

Utrikesdepartementsärenden från och med den 27 januari 1888 till och med den 12 januari 1889;

Landtförsvarsdepartementsärenden från och med den 27 januari 1888 till och med den 12 januari 1889;

Sjöförsvarsdepartementsärenden från och med den 27 januari 1888 till och med den 12 januari 1889;

Civildepartementsärenden från och med den 18 januari 1888 till och med den 12 januari 1889;

Finansdepartementsärenden från och med den 27 januari 1888 till och med den 14 januari 1889; samt

Ecklesiastikdepartementsärenden från och med den 27 januari 1888 till och med den 12 januari 1889.

Med anledning af derom framställd begäran har till utskottet öfverlemnats en emellan utrikesdepartementet och Kongl. Maj:ts beskickning

i Madrid förd skriftväxling angående underhandlingar med spanska regeringen i syfte att från spansk sida erhålla förklaring, att tackjern icke inbegreps under den i tariffen B till den emellan de Förenade Rikena och Spanien gällande handelstraktaten förekommande rubrik »andra metaller, oarbetade».

Derjemte har, enligt Kongl. Maj:ts vid ministeriel föredragning den 31 sistlidne december fattade beslut, konstitutionsutskottet fått emottaga samtliga ministeriella protokoll rörande de förhandlingar med Spanien, som föranledts af den nya spritbeskattningen i nämnda land, nemligen för den 12, 20 och 29 juni, 29 augusti, 3, 15 och 28 november samt 31 december 1888.

Vidare har från Första Kammaren till utskottet remitterats ett af herr *L. O. Smith* hos kammaren afgifvet yttrande, innefattande anmärkningsanledning mot hans excellens herr ministern för utrikes ärendena för behandlingen af frågan angående nyssnämnda spritbeskattning, hvarjemte till utskottet öfverlemnats åtskilliga af herr *Smith* till Första Kammaren ingifna, denna fråga rörande handlingar.

Vid den granskning af omförmälda protokoll och handlingar, som, i öfverensstämmelse med grundlagens föreskrift, blifvit företagen och nu fullbordad, har utskottet hvarken funnit skäl att emot någon statsrådets ledamot tillämpa § 106 regeringsformen eller ansett anledning förekomma att framställa någon anmärkning på grund af § 107 af samma grundlag;

hvilket utskottet får för Riksdagen tillkännagifva.

Stockholm den 11 mars 1889.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Reservation:

af herrar *Norén*, *Larsson*, *Ivar Månsson*, *Nilsson*, *Pehrsson* och *Svensson* i Bossgården:

»Af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 5 sistlidne oktober inhemtas, att Kongl. Maj:t, efter föredragning af chefen för

finansdepartementet och på tillstyrkan af statsrådets öfrige närvarande ledamöter, beslutat, dels att såsom vilkor för erhållande af fullständigt afgångsbetyg från vare sig någon af statens skogsskolor eller skogsinstitut skulle för de lärlingar och elever, som hädanefter vid läroverken inskrefvos, fordras att hafva med nöjaktig skicklighet genomgått de militära öfningar, som i en af chefen för landtförsvarsdepartementet utarbetad promemoria (*se bilagan*) för hvardera slaget af läroverk upptagas, dels ock att Kongl. Domänstyrelsen skulle erhålla nådig befallning att med ledning af de i öfrigt i promemorian föreslagna bestämmelser afgifva underdånigt förslag till de förändringar i gällande stadgar för de allmänna skogsläroverken af den 13 april 1886, som af den stadgade öfningsskyldigheten måtte påkallas.

De militära öfningar, som sålunda erfordras, skola, enligt åberopade promemoria, genomgåås tillsammans med vissa af arméns indelta och värfvade trupper samt pågå, för lärjunge vid lägre skogsskola, under 75 dagar och, för elev vid skogsinstitutet, dessutom under 105 dagar; hvarförutom sistnämnde elev skall vissa timmar hvarje vecka under vintermånaderna genomgå en fortsatt praktisk och teoretisk kurs. Vid de pröfningar, som derefter, jemlikt samma promemoria, skola anställas på vissa tider, tilldelas lärjungarne och eleverna ett af vitsorden »nöjaktig» eller »otillräcklig» skicklighet. Lärjunge eller elev, hvars skicklighet i militära öfningar ej blifvit såsom »nöjaktig» vitsordad, men hvars kurs vid skogsläroverket afslutats med godkänt betyg, må, för att bekomma fullständigt afgångsbetyg, på egen ansökan och bekostnad, under fortsatt tjänstgöring söka förvärfva sig tillräcklig militärisk skicklighet.

Såsom motiv till förslaget om i fråga varande militära öfningar anförde chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Konungen, bland annat, följande:

Då de unge män, som utbildades till skogsbetjente och skogstjenstemän i åtskilliga afseenden borde förvärfva sig egenskaper, som hade mycket gemensamt med krigarens, såsom vana att föra befäl, disciplin, fysisk uthållighet, skicklighet att använda skjutvapen, ortkännedom o. s. v., borde staten, i den mån sådant utan menlig inverkan på de blifvande skogstjenstemännens utbildning för sitt egentliga lefnadskall eller utan olägenhet för skogsadministrationen kunde ske, tillgodogöra sig de omförmälda egenskaperna, genom att åt skogspersonalen gifva en sådan utbildning, att den vid härens ställande på fältfot kunde användas som reservbefäl och reservunderbefäl vid hären och framför allt vid landstormen. För att sådant till fromma för försvarsväsendet

skulle kunna ske, fordrades emellertid, att skogspersonalen under sin utbildningstid finge genomgå vissa rent militära öfningar. Det syntes så mycket mindre obilligt, att staten af lärlingarne och eleverna vid skogsläroverken utkräde en sådan skyldighet, som staten genom den kostnadsfria undervisningen för deras egentliga lefnadskall beredde dem väsentliga förmåner och den militära utbildning, som skulle komma dem till del, äfven om den kräde något längre tid än den, som enligt värnpligtslagen skulle bibringas hvarje svensk krigsduglig man, i allt fall, på det sätt ej mindre skogsläroverkens föreståndare än äfven Kongl. Domänstyrelsen vitsordat, komme att öka elevernas duglighet för sitt fack.

Genom värnpligtslagen af den 5 juni 1885 hafva Konung och Riksdag bestämt, i hvilken ordning och omfattning värnpligt skall utgöras af svenske män. Vid hvarje förekommande ändring af dessa bestämmelser, vare sig den afser alla eller vissa klasser af medborgarne, synes oss, att äfven Konung och Riksdag sammanstående derom böra fatta beslut. Nu har emellertid af Konungen ensamt stadgats, att för erhållande af ökad antal reservbefäl och reservunderbefäl åt armén, att användas hufvudsakligen vid härens ställande på fältfot, skogspersonalen skall under sin utbildningstid genomgå vissa, ej oväsentliga militära öfningar vid regementena utöfver de värnpligtige i allmänhet åliggande öfningar. Det säges visserligen, att detta kan ske utan menlig inverkan på skogstjenstemännens utbildning för sitt egentliga lefnadskall eller utan olägenhet för skogsadministrationen, ja, skulle till och med medföra vissa fördelar för detsamma, men hufvudsaken är i alla fall icke att bättre utbilda dem för detta sitt fack, utan fastmer att förstärka armén; och då dertill kommer, att denna öfning och utbildning skall ske vid regementena i ren militärtjänst, och således ej inom skogsskolorna, anse vi, att genom detta beslut en högst betydligt ökad värnpligtsskyldighet är pålagd desse unge män, som vilja egna sig åt skogsstatens tjänst, mot hvad andre svenske män äro underkastade. Och icke nog med att vissa af rikets innebyggare sålunda förpligtas att, så vida de vilja egna sig åt ett särskildt kall, som dock hvarken är krigarens eller dermed står i något samband, genomgå militära öfningar, hvilka äro betydligt utsträckta, i jemförelse med dem, som den i lag stadgade värnpligten medför, utan den militära utbildning, som dermed afses, måste äfven kunna vitsordas såsom nöjaktig, för att samma personer skola kunna erhålla fullständigt afgangsbetyg från de läroverk, som afse att bibringa insigter i skogsskötsel, vid äfventyr för dem, att de eljest må på egen bekostnad söka uppdrifva sin mili-

tära skicklighet. Åtgärden i och för sig medför sålunda onekligen en svårare pålaga för denna del af vårt folk, och tänker man sig densamma fullföljd i vidsträcktare tillämpning, är den af än värre art.

Då beslutet sålunda enligt vårt förmenande är en rubbning af gällande bestämmelser i värnpligtslagen, hvarom Riksdagen bort höras, anse vi att departementschefen och öfriga statsråden, som i beslutet deltagit, borde, då de ansågo åtgärden nyttig, tillstyrkt Kongl. Maj:t att förelägga ärendet Riksdagens godkännande och ej tillrådt Konungen att dessförinnan ensamt besluta. Då emellertid så ej skett, anse vi att konstitutionsutskottet bort för Riksdagen anmäla förhållandet enligt 107 § regeringsformen.»

Herr *Gilljam* har begärt få antecknadt, att han i följd af sjukdom varit förhindrad att deltaga i detta ärendes behandling inom utskottet.

Bilaga till reservationen.

»P. M.

angående införande af militära öfningar vid statens lägre skogsskolor och Kongl. skogsinstitutet för utbildande af dessas lärningar och elever till reservunderbefäl och reservbefäl.

Skogslärningar vid Kolleberga, Böda, Hunnebergs, Marma och Sillre lägre skogsskolor.

Ansökning om inträde såsom skogslärning vid någon af ofvannämnda skolor skall ingifvas senast den 15 april och, derest sökanden är inskrifven såsom värnpliktig, vara åtföljd af hans inskrifningsbok eller inskrifningssedel. Skolföreståndaren ingifver ofördröjligen efter nyssnämnda dag uppgift å de antagne skogslärningarne jemte prestbetyg, adressuppgifter och möjligen mottagna inskrifningsböcker eller inskrifningssedlar till chefen för det infanteriregemente, vid hvilket den ifrågavarande skolans lärningar skola erhålla sin militära utbildning, nemligen:

för Kolleberga skola Norra skånska infanteriregementet,

- » Böda » Kalmar regemente,
- » Hunnebergs » Vestgötadals regemente,
- » Marma » Uplands regemente,
- » Sillre » Helsingeregemente.

Alla de antagna skogslärningarne anställas vid nämnda regementen (omkring 10 vid hvarje regemente årligen) på 2 år till volontärer utom nummer med benämning »Skogsstatsvolontärer», hvilka placeras på ett kompani. Kompanierna mottaga turvis dessa volontärer, hvilka af militärbefälet inbeordras till följande militära öfningar, nemligen:

1 året af anställningen såsom skogsstatsvolontärer: 60 dagars rekryt- och korpralsutbildning, börjande samtidigt med rekrytmötets 1 omgång (den 6 maj).

2 året af nyssnämnda anställning: 15 dagars tjänstgöring såsom underbefäl af manskapet efter den 15 juni.

Under skolans undervisningskurs den 1 september—15 juni meddelas ingen militärutbildning.

Desse skogsstatsvolontärer erhålla aflöning under marschdagarne till och från de militära öfningarne äfvensom reseersättning efter truppbiljett, om resan företages med jernväg, beklädnad (slitningsersättning), gevärs-, remtyggs-, utredningspersedlar och portion under båda årens militära öfningar samt dagaflöning under 42 (resp. 38 eller 40) dagar i likhet med beväringmän.

Vid slutet af hvarje års militära öfningar anställes praktisk och teoretisk pröfning (2 året repetitionsvis), hvarvid tilldelas skogsstatsvolontärerne ett af vitsorden »nöjaktig» eller »otillräcklig» skicklighet och fordras, för att fullständigt afgångsbetyg från skogsskolan skall kunna lemnas, att skogsstatsvolontären har erhållit vitsordet »nöjaktig» skicklighet för båda årens militära utbildning. Skulle sådant vitsord ej hafva erhållits, men i öfrigt kursen vid skogsskolan med godkänt betyg afslutats, må skogsstatsvolontär, för att bekomma fullständigt afgångsbetyg, uppå egen ansökan och bekostnad, under fortsatt tjänstgöring söka förvärfva sig tillräcklig militärisk skicklighet.

Från ofvan uppräknade skogsskolor med fullständigt afgångsbetyg utexaminerade skogsstatsvolontärer benämnas, sedan deras anställning såsom volontärer upphört, »Underjägare». De behandlas i fråga om värnepligtiges redovisning såsom f. d. stamanstälde, upptagas i stamrullorna med förestående titel och afses att vid mobilisering och i krig användas såsom vicekorpraler intill 32 års ålder.

Skulle samma militära utbildning åläggas lärlingar vid Skogshalls och Presteruds lägre skogsskolor, hvilka skolor åtnjuta understöd af statsmedel, så borde densamma ske för lärlingar vid Skogshalls skola vid Södermanlands regemente och för lärlingar vid Presteruds skola vid Vermlands regemente.

Skogsselever vid Ombergs förberedande skogsskola och vid Kongl. Skogsinstitutet.

Ansökning om inträde såsom skogsselev vid Ombergs skogsskola skall ingifvas senast den 15 april och, derest sökanden är inskrifven såsom värnpliktig, vara åtföljd af hans inskrifningsbok eller inskrifningssedel. Skolföreståndaren ingifver ofördröjligen efter nyssnämnda dag uppgift å de anmälde skogsseleverne jemte prestbetyg och möjligen mottagna inskrifningsböcker eller inskrifningssedlar till chefen för Kongl. Lifgardesbrigaden, som turvis tilldelar dem ett af de båda lifgardesregementena till fot. Vid detta regemente antagas skogsseleverne (omkring 10 årligen) på $3\frac{1}{2}$ år till volontärer utom nummer med benämning »Skogsstatsvolontärer», hvilka placeras på ett kompani. Kompanierna mottaga turvis sådana skogsstatsvolontärer, hvilka

1 året af anställningen åtnjuta tjänstledighet för genomgående af Ombergs skogsskola.

Under kursen vid Omberg, som afslutas till den 1 juni året efter inträdet, förekommer ingen militär utbildning; men skogsstatsvolontär, som med nämnda skolas genomgående afslutar sin utbildning såsom skogsselev, skall, för att erhålla fullständigt afgangsbetyg, derefter vid det fotgardesregemente, der han är anställd, under 75 dagars tjänstgöring förvärfva sig samma mått af militärisk skicklighet, som är föreskrifvet för skogslärlingar vid de öfriga lägre skogsskolorna.

De skogsstatsvolontärer, hvilka efter genomgående af Ombergs skola fortsätta sin utbildning vid Kongl. skogsinstitutet, beordras af vederbörande militärbefäl till följande militära öfningar, nemligen:

2 året af anställningen såsom Skogsstatsvolontärer: 30 dagars rekrytutbildning (15 juni—14 juli) samt en eftermiddag i veckan å 3 timmar fortsatt praktisk och 2 timmar i veckan teoretisk rekryt- och korpralsutbildning (1 november—20 december och 1 februari—15 april).

3 året af anställningen såsom skogsstatsvolontärer: 30 dagars tjänstgöring såsom menige (15 juni—14 juli) samt en eftermiddag i veckan å 3 timmar fortsatt praktisk och 2 timmar i veckan teoretisk reservofficersutbildning (1 november—20 december och 1 februari—15 april).

4 året af anställningen såsom skogsstatsvolontärer: 45 dagars tjänstgöring dels såsom underbefäl af manskapet, dels såsom underofficerare (15 juni—31 juli).

Desse skogsstatsvolontärer bära under militär tjänstgöring skogsstatens släpdrägt utan gradbeteckning, men med den för arméns vo-

lontärer bestämda distinktion för aflagd mogenhetsexamen. De erhålla kappor, gevärs-, remtyg- och utredningspersedlar under alla tre årens praktiska militärtjänstgöring, slitningsersättning i öfrigt och portion under 2 och 3 årens praktiska sommaröfningar samt dagaflöning under 42 (resp. 38 eller 40) dagar, fördelade på 2 och 3 årens sommaröfningar i likhet med beväringmän.

Vid slutet af hvardera 2 och 3 årens teoretiska och praktiska vinterkurs anställs pröfning, hvarvid tilldelas skogsstatsvolontärerne ett af vitsorden »nöjaktig» eller »otillräcklig» skicklighet; och fordras, för att fullständigt afgangsbetyg från Kongl. Skogsinstitutet skall kunna lemnas, att skogsstatsvolontären har erhållit vitsordet »nöjaktig» skicklighet vid hvardera årets pröfning, äfvensom fullgjort 4 årets sommartjänstgöring. Skulle sådant vitsord ej hafva erhållits eller sistnämnda tjänstgöring ej blifvit fullgjord, men i öfrigt kursen vid Kongl. Skogsinstitutet med godkänt betyg afslutats, må skogsstatsvolontär, för att bekomma fullständigt afgangsbetyg, uppå egen ansökan och bekostnad under fortsatt tjänstgöring söka förvärfva sig tillräcklig militärisk skicklighet.

Från Kongl. Skogsinstitutet med fullständiga afgangsbetyg utexaminerade skogsstatsvolontärer förordnas af Kongl. Maj:t, om de anställas i skogsstatens tjänst, till jägmästareassistenter (extra jägmästare?), men, om de icke erhållit anställning i sagda tjänst, till extra jägmästare (jägmästareassistenter?). Såväl de förre som de senare hafva underlöjtnants rang och bära skogsstatens uniform; extra jägmästarne (jägmästareassistenterne?) dock utan kartousch. Desse sistnämnde stå under skogsstatens instruktion med skyldighet att för tjänstgöring vid nämnda stat i mån af behof vara till domänstyrelsens disposition. Såväl jägmästareassistenter som extra jägmästare behandlas i fråga om värnpligtiges redovisning såsom f. d. stamanstälde, upptagas i stamrullorna med förestående titlar och afses att vid mobilisering och i krig användas såsom underlöjtnanter. Förestående militära skyldigheter bibehålla de, så länge de befinna sig i värnpligtsåldern, och de förre derutöfver, så länge deras anställning i nämnda befattning vid skogsstaten varar.»